

DESCOBRIR

els arbres del Parc

Pla d'Activitats Educatives per a la Descoberta i el Coneixement de la Ciutat de Tortosa

DESCOBRREIX LA TEUA CIUTAT

Direcció: *Òscar Cid*
Textos: *Òscar Cid*
Felip Cid
Albert Gonzàlez

**Assessorament
lingüístic:** *Àngela Buj Alfara*
Disseny gràfic: *Òscar Cid*
Albert Gonzàlez

Imprimeix: *Gràfiques Castellà*

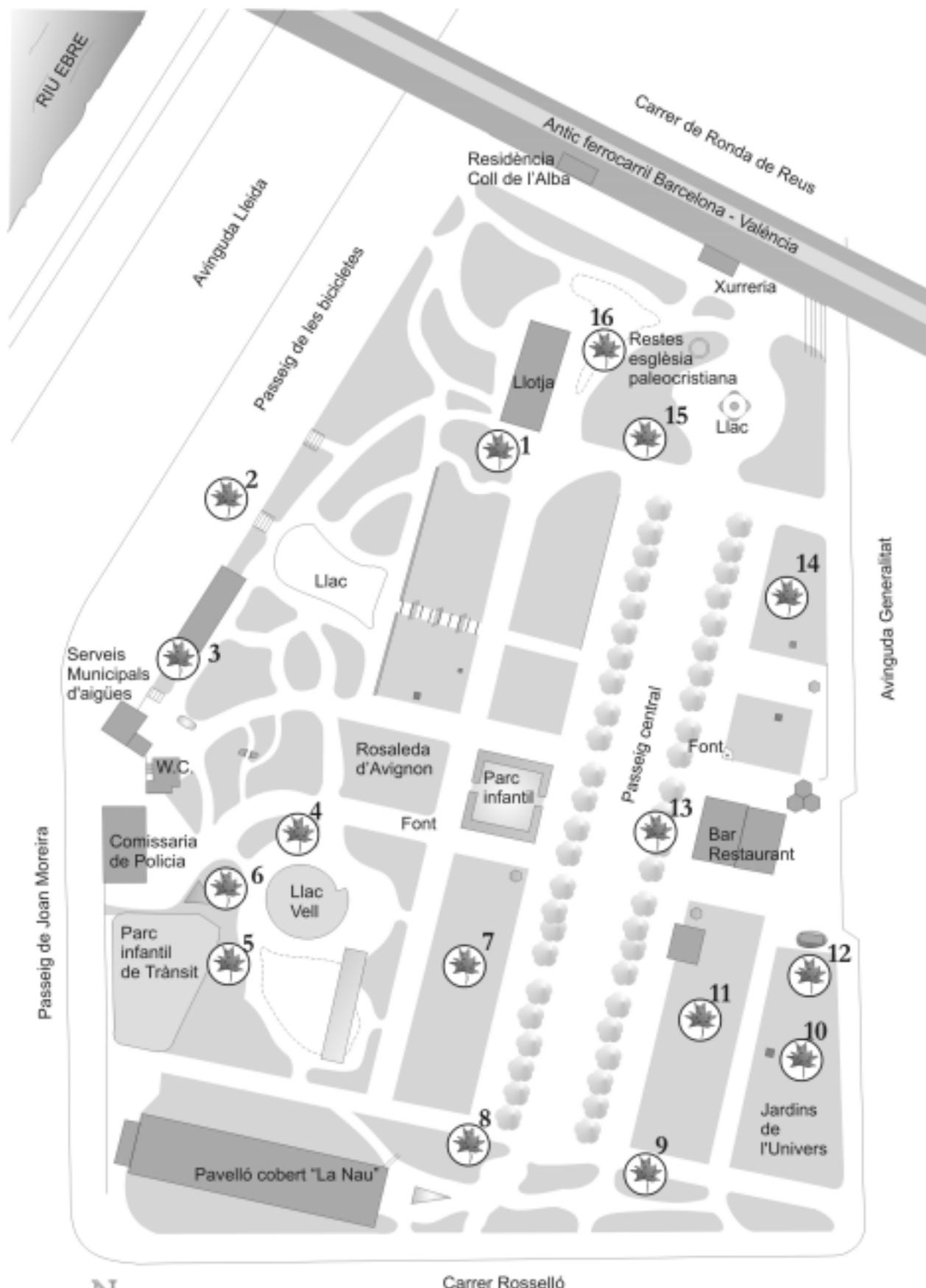
1a edició: 2002 *D.L.T.-186/02*
2a edició: 2005 *D.L.T.-532/05*
3a edició: 2007 *D.L.T.-336/07*

Edita: *Ajuntament de Tortosa*
Ensenyament

DESCOBRIM ELS ARBRES DEL PARC

DESCOBREIX LA TEVA CIUTAT

ITINERARI "ELS ARBRES DEL PARC"

0 25 50 m.

Arbres de l'itinerari

Aube

Font: La vegetació dels Països Catalans. Ed. Ketres. 1981

flor femeni-na

flor masculi-na

Àlber vol dir “arbre blanc”. Se'l coneix per este nom a causa del color de l'**escorça** i del **revers** de les fulles.

És un arbre alt que pot arribar als 25 metres d'alçada, de **capçada** ampla i **escorça** blanca amb bandes fosques.

Altres noms: àlber, alba, Aubi, Albe, Poll blanc.

Florida: març.

Fructificació: maig.

Origen: autòcton.

On i com viu?

El trobarem per les vores dels rius i barrancs de la **terra baixa** i d'algunes zones de la **muntanya mitjana**. Sovint el podem trobar plantat. S'escampa pel centre i sud d'Europa i Àsia occidental.

Té unes grans arrels que li permeten viure i resistir als llocs on el terreny és poc consistent, encara que faça molt de vent.

Perd la fulla a l'hivern. És, per tant, un arbre de **fulla caduca**.

Com la major part d'arbres de la vora del riu, té molta facilitat per a reproduir-se per rebrots o bé mitjançant les llavors alades que són arrossegades pel vent.

Per a què l'utilitzem?:

És utilitzat com a planta ornamental i molt apreciat per l'ombra que produïx a l'estiu. De la seua fusta se'n fan cadires, caixes, joguets i pasta de paper.

Baladre

És un arbre menut, normalment té l'aspecte d'una mata arbustiva.

Font: La vegetació dels Països Catalans. Ed. Keres. 1981

Les seues flors, blanques o roses, als extrems de les branques, són molt vistoses

Les fulles estan agrupades de tres en tres

○
Florida: de juny a setembre

Fructificació: tardor

Origen: autòcton.

On i com viu?:

Planta típica del litoral mediterrani. La trobarem per les vores dels rius i barrancs.

Ha desenvolupat un curiós sistema de defensa contra els herbívors: l'escorça i les fulles són molt verinoses, i poden produir la mort dels animals herbívors.

Per a què l'utilitzem?:

És utilitzada com a planta ornamental i també com a divisòria de les vies de les autopistes.

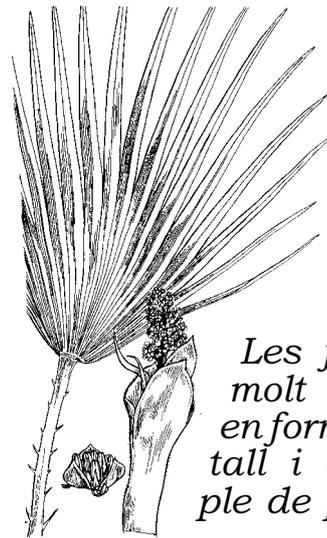
Antigament havia estat utilitzada com a **raticida** i per a guarir les mossegades de les bèsties salvatges.

Bargalló

Font: Guia per a conèixer els arbres. Ed. CEC. 1980

Palmera menuda que pot arribar als 5 metres, però sovint és molt més baixa i, de vegades, sense tronc.

Les fulles són molt grosses, en forma de ventall i el **peciol** ple de punxes.

Altres noms: margalló, palma.
Florida: abril i maig.
Fructificació: octubre i novembre.
Origen: Autòcton.

On i com viu?:

És l'únic representant de la família de les palmeres, **autòcton** d'Europa. Es fa a les **terres baixes calcàries** del litoral, des del Garraf cap al sud.

Molt ben adaptat a l'**aridesa** i la calor. Molt resistent als **sòls calcaris**.

Actualment és una **espècie protegida**.

El seu fruit, el "pa de rabosa", serveix d'aliment a molts animals: raboses, moixons, insectes, teixons,..

Per a què l'utilitzem?:

A les nostres terres ha estat molt utilitzat per a fer cabassos i cistelleria, la qual cosa va fer minvar molt el nombre d'exemplars. També és apreciat en jardineria.

Carrasca

És un arbre robust, que pot arribar als 20 metres d'alçada encara que normalment és més baix. Té la **capçada** arredonida i densa, de color verd fosc.

Escorça fosca i **clivellada**.

La fulla és molt variable, tant de mida com de **contorn** (pot tindre moltes punxes). El **revers** pot ser pelut. Generalment són més grans i llises com més a l'ombra es troben.

El fruit és la **bellota**.

Font: La vegetació dels Països Catalans, Ed. Kelys, 1981

Altres noms: alzina, aulina
Florida: abril i maig.
Fructificació: setembre.
Origen: autòcton.

On i com viu?:

És una espècie típicament mediterrània. Domina els boscos de la **terra baixa** i els racons assolellats de la **mntanya mitjana**.

La gran quantitat de fulles, quan li cauen, aporten molta **matèria orgànica** als sòls dels boscos mediterranis.

Era tan abundant a la península ibèrica que algú havia arribat a afirmar que un esquirol podia travessar-la tota anant de branca en branca de carrasca!

Per a què l'utilitzem?:

La seua fusta s'utilitza per a fer mànecs, eines de treball i ebenisteria.

També s'ha utilitzat per a fabricar productes químics, carbó i llenya, la qual cosa ha fet que vaja desapareixent.

Les bellotes serveixen d'aliment al bestiar.

Casuarina

El color del **fullam** és gris

Font: Jose Manuel Sánchez de Lorenzo <http://floraguide.es/arboles>

És un arbre alt que pot arribar als 25/30 metres d'alçada

El tronc és generalment molt recte, amb una **escorça** fosca i rugosa

Flor femenina Flor masculina

Altres noms: carolina

Origen: Austràlia (introduïda)

On i com viu?:

El nom de Casuarina li ve donat per la semblança de les seues fulles a les plomes d'una au, el casuarí, que viu en la seua zona d'origen.

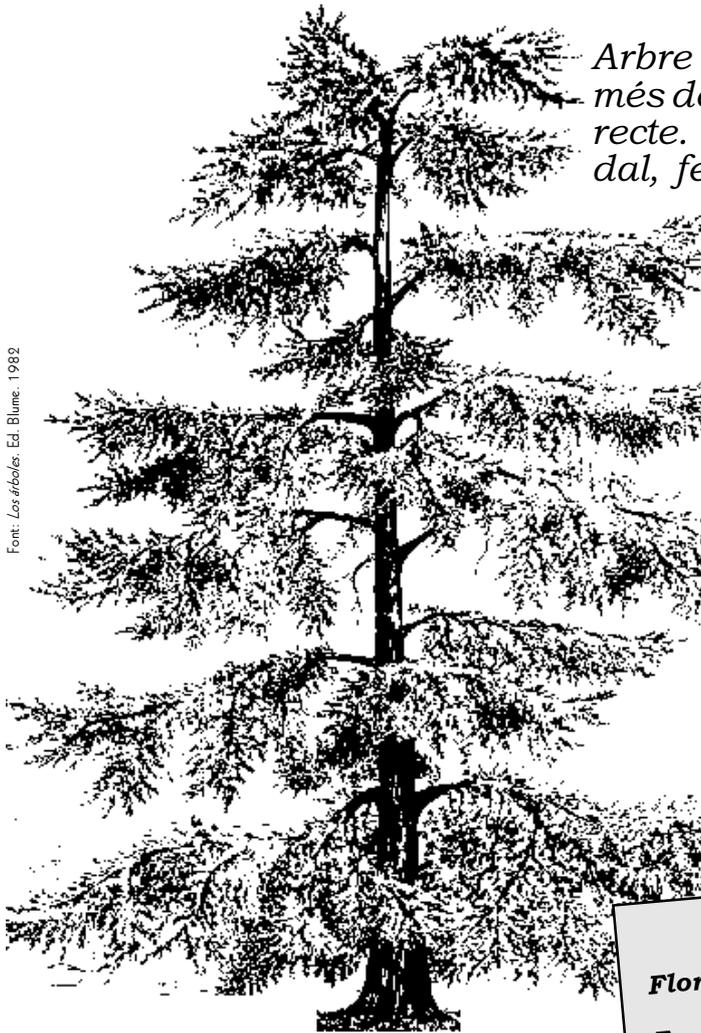
Prefereix les terres baixes. A Catalunya el trobem únicament en avingudes i parcs i jardins, encara que al Delta el trobem en alguns masos.

Per a què l'utilitzem?:

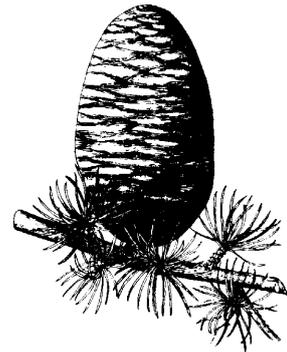
S'utilitza com a planta ornamental. En altres llocs, als EEUU, s'utilitza com a **paravents**.

Cedre

Font: Los árboles. Ed. Blume. 1982

Arbre de gran alçada, més de 30 metres, i tronc recte. Capçada piramidal, fent pisos, amb les branques penjants i el **cimall** corbat.

Té, com a tret diferenciador, les pinyes col·locades de cara cap amunt, al contrari dels pins.

○
Florida: setembre, octubre.

Fructificació: tardor, a partir del segon any.

Origen: Àsia i el nord d'Àfrica (introduït)

On i com viu?:

Hi ha diferents tipus de cedres, ben aclimatats a la regió mediterrània.

No li agrada massa la humitat constant, però és gràcies a l'acció de la humitat que solta les llavors de les pinyes.

La seua **reïna** és molt aromàtica, per la qual cosa es cremava en els temples budistes.

Per a què l'utilitzem?:

S'utilitza per fer mobles, travesses de ferrocarril i mines, planxes de iots i com a planta **aromàtica** i **ornamental**.

Eucaliptus

Arbre **perenne**, molt alt (sovint arriba als 30 metres) i allargat.

Font: Los árboles. Barcelona. Ed. Blume. 1982

L'**escorça** s'asseca i cau desprenent-se a tires.

Les fulles són **blavoses** i molt aromàtiques.

Altres noms: arbre de la salut, febrer, eucaliptus bord
Florida: de setembre a desembre.
Fructificació: d'abril a juliol.
Origen: Austràlia (introduït).

On i com viu?:

És cultiva a **sòls** preferentment humits de la **terra baixa** i a jardins. Creix molt de pressa perquè absorbeix molta aigua del terra. Al Delta n'hi ha molts de plantats perquè suporta bé la **salinitat** i els **terrenys pantanosos**.

Per a l'**ecosistema** mediterrani representa un gran perill a causa del seu ràpid creixement que capta tots els **nutrients** dels sòl, empobrint-lo.

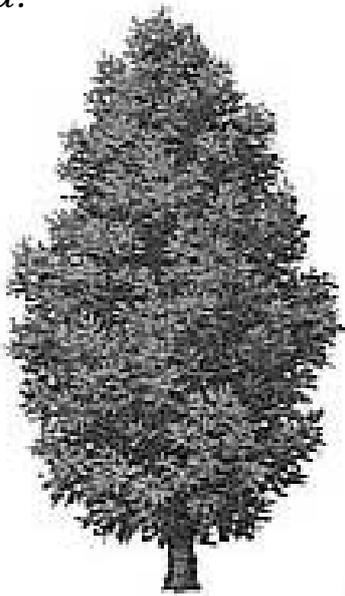
Per a què l'utilitzem?:

La fusta s'utilitza per a pasta de paper. Les seues fulles són medicinals.

Es planta, també, per a la fixació de **dunes** i dessecació d'**aiguamolls**.

Llorer

Arbret d'**escorça** gris fosc i llisa.

Fruit semblant a una oliva negra.

Fulles **perennes** i molt **aromàtiques**.

flor

Font: Jose Manuel Sánchez de Lorenzo <http://floraguide.es/arboles>

○
Altres noms: llor.
Florida: març i abril.
Fructificació: octubre i novembre.
Origen: Mediterrani oriental.

On i com viu?:

Es fa a prop de petits **nuclis de poblament** i a **fondalades** de la **terra baixa**.

Vol humitat i no gaire fred.

És un representant del **bosc perennifoli** mediterrani i un bon conservador de la humitat i el **microclima** del bosc.

Per a què l'utilitzem?:

S'utilitza com a **condiment** en nombrosos plats típics de la cuina mediterrània i en algunes celebracions per a guarnir els vencedors de proves esportives, tot recordant les antigues celebracions romanes i gregues.

Magnòlia

Arbre normalment petit, amb un tronc ample i molt llis de color negre.

Font: Jose Manuel Sánchez de Lorenzo <http://floraguide.es/arboles>

El fruit forma com unes pinyes de color roig intens.

Les fulles i les flors són grans.

○
Florida: de juliol a octubre.
Fructificació: a partir de l'octubre.
Origen: Nord Amèrica (introduïda).

On i com viu?:

A Europa ha estat **introduïda** com a **ornamental**.

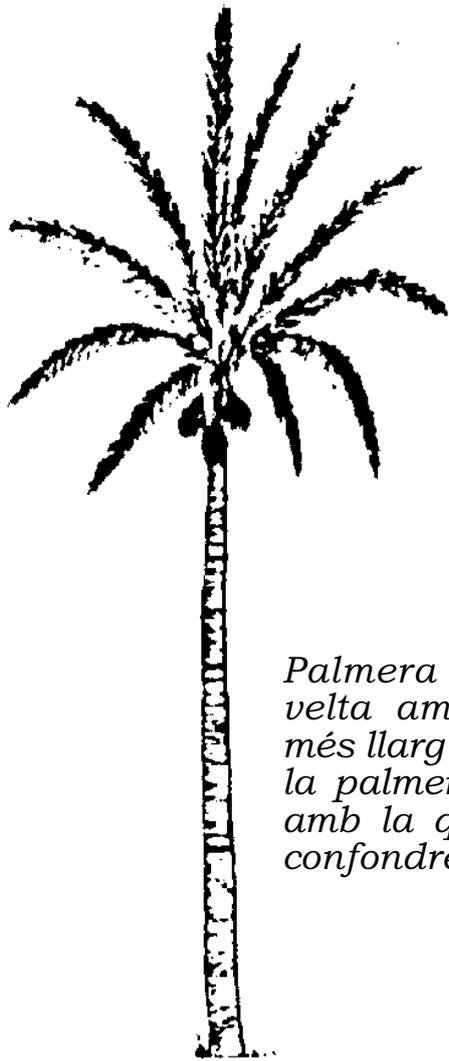
Les flors són grosses i blanques per atraure els insectes, que en passar de flor en flor van transportant el **pol·len** d'una a l'altra amb el benefici per a la planta.

Per a què l'utilitzem?:

Ornamental en parcs i jardins.

La seua escorça s'utilitza com a **tònic** i **antireumàtic**.

Palmera datilera

Palmera alta i esvelta amb el tronc més llarg i estret que la palmera canària, amb la qual es pot confondre.

El fruit és comestible i és el que coneixem com a dàtil.

Florida: primavera.

Fructificació: tardor.

Origen: Índia, Aràbia i nord d'Àfrica (introduïda)

On i com viu?:

És típica dels deserts del Sàhara i Aràbia, es troba als coneguts oasis on juga un paper important com a font d'aliment.

Ha estat **introduïda** a les zones més càlides del Mediterrani, on s'adapta millor a la **sequera** que la palmera canària.

La seua alçada li permet, a més, evitar que els animals **herbívors** se li puguin menjar les fulles.

Per a què l'utilitzem?:

A més d'arbre **ornamental**, es conrea per a utilitzar els dàtils com a aliment de persones i animals.

També s'utilitzen les fulles tendres en la processó de Rams.

Palmera canària

Les fulles són grosses, de més de 3 metres.

Palmera de mida mitjana, amb un tronc gruixut i **capçada** densa.

○
Florida: d'abril a juliol.

Fructificació: de setembre a desembre.

Origen: Illes Canàries (introduïda).

On i com viu?:

Ha estat **introduïda** a les zones més càlides del Mediterrani.

S'adapta als climes **àrids**, emmagatzemant aigua i **nutrients** al tronc i les raïls.

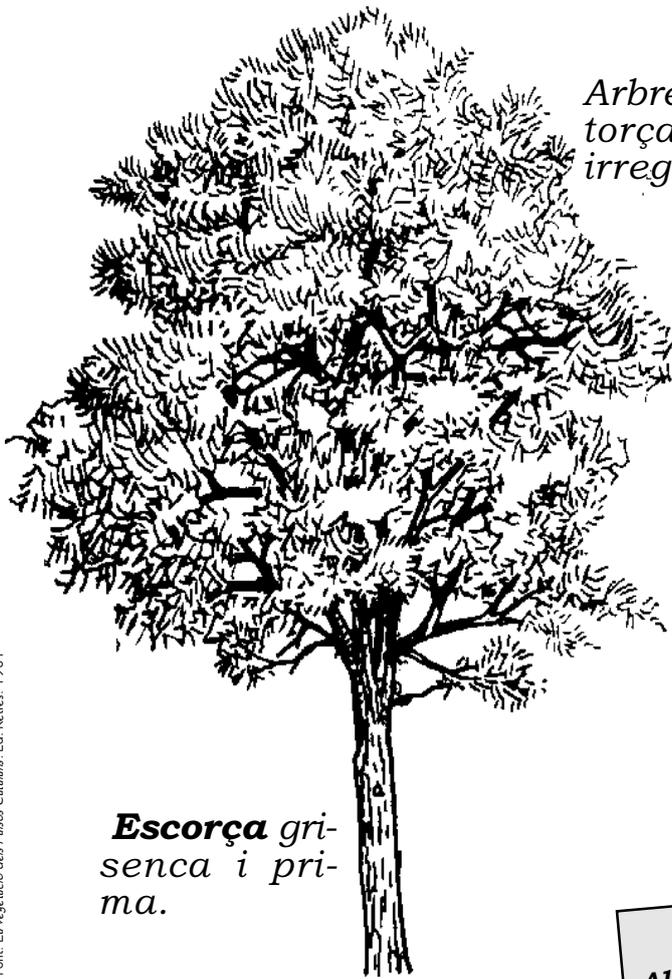
Per a què l'utilitzem?:

Arbre Ornamental com totes les palmeres.

A les Canàries, on és autòctona, s'utilitzen els troncs joves a les ensalades. També se n'extrau el licor de palma.

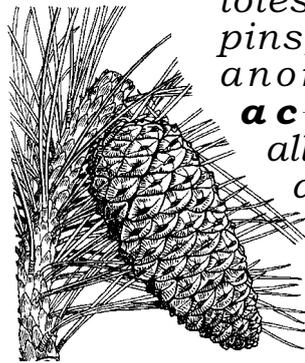
Amb les fulles es pot fer cistelleria i graneres.

Pi blanc

Escorça gris-senca i prima.

Arbre no gaire alt i, sovint, retorçat. **Capçada** esclarissada i irregular.

Les fulles, com totes les dels pins, són les anomenades **acícules**, allargades i de dos en dos.

Pinyes allargades i molt abundants

○
Altres noms: pi bord
Florida: abril i maig.
Fructificació: tardor del segon any.
Origen: autòcton.

On i com viu?:

És una **espècie** típicament mediterrània que viu a terra baixa i arriba, en ocasions, fins els 1.000 m. d'altitud.

Vol molta llum, calor i terres no **arenoses**. És l'arbre que ocupa major extensió a Catalunya.

És un arbre **piròfit**, és a dir, amb facilitat per a reproduir-se després de cremar-se.

Per a què l'utilitzem?:

De la seua fusta es fa pasta de paper i aglomerats, ja que és de baixa qualitat i plena de nusos.

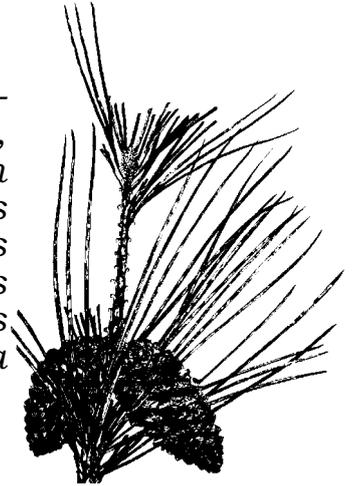
Pi canari

Font: *Los árboles*. Barcelona. Ed. Blume. 1982.

Arbre gran, de **capçada** allargada i **escorça** grisa.

Les fulles, anomenades **acícules**, en aquest cas són molt llargues i es reuneixen de tres en tres (i no de dos en dos com les dels pins de la nostra terra).

Les pinyes són llargues i primes.

Florida: primavera.

Origen: Illes Canàries (introduït).

On i com viu?:

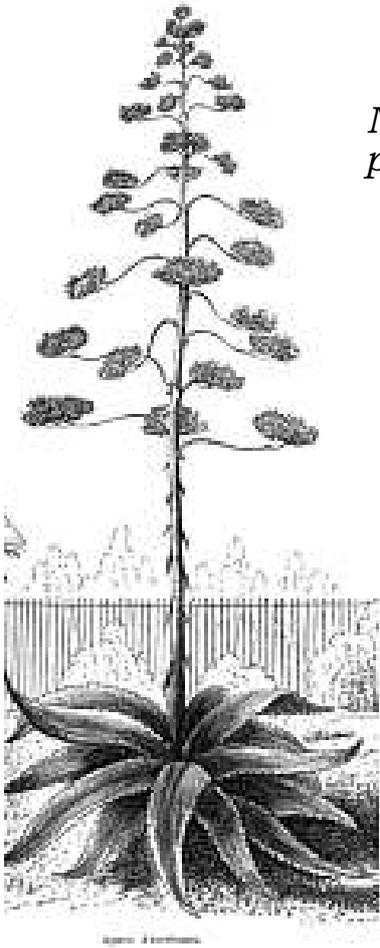
Està adaptat a les terres volcàniques de les Canàries, on brota de soca, la qual cosa li permet **rebrotar** després d'una erupció volcànica, i **regenerar** els boscos.

A la península ha estat **introduït** però no s'adapta gaire bé.

Per a què l'utilitzem?:

A Canàries la fusta s'usa per a mobles i bigues per la seua resistència. A les nostres terres només apareix com a **ornamental**.

Pita

Font: Ajuntament de Granada. Parques i Jardins <http://www.granada.org/internet/arboles/nst>

No és un arbre, encara que, quan esta planta està florida, ho pot semblar.

Té les fulles molt grans, de més d'1 m., **suculentas**, acabades amb una punta aguda i amb espines als marges. Totes les fulles surten del terra formant una mena de roseta.

○
Altres noms: atzavara pitera.

Florida i fructificació: una vegada en la seua vida, als 10 anys.

Origen: Mèxic i Nord Amèrica (introduïda).

On i com viu?:

Poden reproduir-se per llavors, que de vegades naixen damunt de la mateixa planta, i per **rebrotos**.

És molt freqüent trobar-la a tota l'àrea mediterrània on s'ha adaptat perfectament, encara que siga originària dels deserts freds d'Arizona i Mèxic.

L'atzavara utilitza les seues fulles per emmagatzemar substàncies nutritives i aigua, i d'esta manera suportar les temperatures i les sequeres més rigoroses

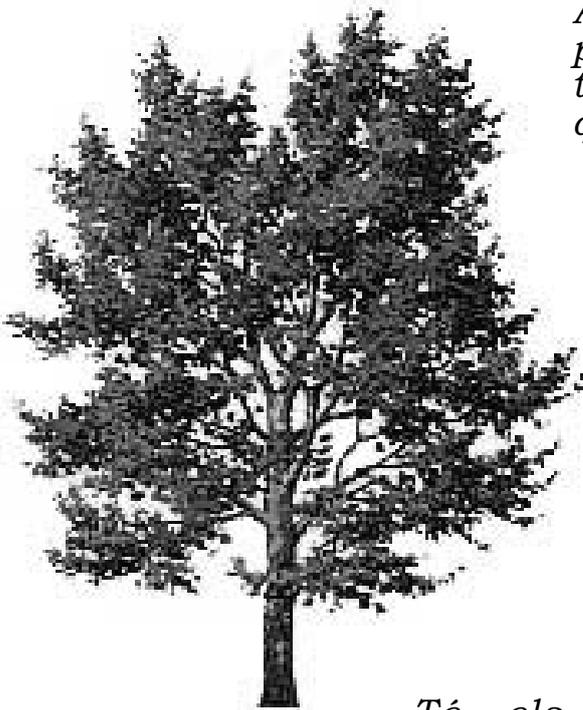
Per a què l'utilitzem?:

Al nostre país s'utilitza únicament com a planta ornamental. A Mèxic, de l'atzavara se'n destil·la un licor, el «pulque», que és la beguda nacional.

Plàtan

Arbre gran i de **capçada** ampla. L'**escorça** és llisa, fent com taques que es desprenen en plaques.

Font: Jose Manuel Sánchez de Lorenzo <http://floraguide.es/arboles>

Les fulles són grans i **palmades**.

Té els fruits agrupats fent boles marrons.

○
Altres noms: plataner
Florida: primavera.
Fructificació: tardor.
Origen: Amèrica i Àsia (introduït)

On i com viu?:

Cultivat molt sovint en camps amb aigua abundant, sobretot a les comarques gironines, per a l'obtenció de fusta.

S'adapta molt bé a qualsevol tipus de terreny tou, inclús amb un cert grau de **salinitat** i/o **contaminació**. Es reproduïx amb molta facilitat.

Caducifoli. En perdre la fulla, pot suportar temperatures molt fredes a l'hivern.

Per a què l'utilitzem?:

Molt utilitzat com a arbre de carrer i carretera.

La fusta és emprada per a fer estris de torneria, caixes per a fruita i com a llenya. També és utilitzat en jardineria com a arbre per a fer ombra.

Xiprer

Arbre de **capçada** densa típicament allargada i punxeguda, amb el tronc recte.

Les fulles són molt petites, formant com escates damunt del **branquilló**.

Els fruits són boletes dures, d'uns 2 centímetres de mida, semblants a les pinyes.

Font: Guia per a conèixer els arbres. Ed. CEC. 1980

Florida: de març a abril.

Fructificació: de setembre a desembre

Origen: Mediterrani oriental (introduït)

On i com viu?:

S'ha distribuït per tot el Mediterrani, vivint a la **terra baixa** i a les muntanyes per sota dels 800 metres.

La seua flexibilitat, la forma compacta i les seues fortes raïls impedeixen que un fort vent el pugui arrancar.

Per a què l'utilitzem?:

S'utilitza en general com a arbre **ornamental** i és freqüent veure'ls als cementeris.

A les nostres terres se'n planten denses fileres al costat dels conreus de fruiters com a **paravent** de protecció.

ALTRES ARBRES DEL PARC

- Acàcia.** *Acacia dealbata*.
Araucària. *Araucaria excelsa*.
Avet de Grècia. *Abies cephalonica*.
Avet d'Espanya. *Abies alba*.
Boix. *Buxus sempervirens*. *
Cedre del Líban. *Cedrus libani*.
Cedre japonès. *Cryptomeria japonica*.
Cirerer. *Prunus avium*.
Esparreguera boscana. *Asparagus acutifolius*. *
Eucaliptus ver. *Eucaliptus globulus*.
Evònim. *Euonymus europaeus*. *
Galzeran. *Ruscus aculeatus*. *
Galzeran major. *Ruscus hypophyllum*. *
Garrofer. *Ceratonia siliqua*.
Ginesta. *Spartium junceum*. *
Ginko. *Ginkgo biloba*.
Hedra. *Hedera helix*. *
Hibisc. *Hibiscus rosa-sinensis*.
Iuca. *Yucca alataifolia*.
Lledoner. *Celtis australis*.
Mangraner. *Punica granatum*.
Marfull. *Viburnum tinus*. *
Mèlia. *Melia azedarach*.
Morera blanca. *Morus alba*.
Morera negra. *Morus nigra*.
Olivereta. *Ligustrum vulgare*. *
Palmera excelsa. *Trachycarpus excelsa*.
Pi insigne. *Pinus insignis*.
Picea. *Picea abies* sp. *glauca*.
Pinassa. *Pinus nigra*.
Piracant. *Pyracantha coccinea*.
Prunera. *Prunus* sp.
Roser. *Rosa* sp. *
Taronger. *Citrus aurantium*.
Truana. *Ligustrum lucidum*.
Washingtonia. *Washingtonia filifera*.
Xiprer. *Cupressus macrocarpa*.
Xiprer de Lawson. *Chamaecyparis lawsoniana*.
Xop. *Populus nigra*.

* Són arbustos o lianes.

GLOSSARI

Acícules. *Són les fulles dels pins i arbres semblants: tenen forma d'agulla.*

Aiguamolls. *Terrenys saturats d'aigua.*

Antireumàtic. *Que evita o combat el reuma.*

Àrid. *Desproveït d'humitat, sec. **Zona àrida:** àrea on plou poc o gens.*

Aridesa. *Qualitat de les zones àrides.*

Aromàtica. *Que té aroma, és a dir, olor agradable de certes plantes.*

Autòcton. *Originari del lloc on habita.*

Bellota. *És el fruit de l'alzina o carrasca. És ovalat i dur.*

Bosc perennifoli. *Bosc d'arbres perennes, que presenten fulles verdes tot l'any.*

Branquilló. *Última ramificació del brancatge d'un arbre. Rama.*

Capçada. *Conjunt de les branques d'un arbre, des de l'enforcadura fins al cimall, amb fullatge o sense.*

Cimall. *Part alta de la brancada de l'arbre.*

Condiment. *Substància que afegim als aliments per reforçar-ne o millorar-ne el sabor.*

Contaminació. *Acció de contaminar, és a dir, impurificar, corrompre, alterar-ne les propietats,...*

Dunes. *Acumulacions d'arena formades pel vent en llocs àrids o a les platges. Al delta en diuen "tores" o "muntells".*

Ecosistema. *Unitat funcional constituïda per un biòtop (terra, llum, aigua,..) i els organismes (plantes, animals,..) que hi habiten.*

Escorça. *Part externa de l'arrel, tronc, tiges i branques de les plantes llenyoses.*

Escorça clivellada. *Escorça amb fissures o solcs menuts, llargs i estrets.*

Espècie. *Grup d'individus (animals o plantes) que tenen atributs comuns i són designats pel mateix nom.*

Espècie introduïda. Espècie no **autòctona**. Portada d'altres ambients o països.

Espècie protegida. Animal o planta protegit per la llei. No es pot caçar, ferir, arrancar, maltractar ,...

Fondalada. Fondal. Tros de terreny entre uns altres de més elevats. Lloc enfonsat amb poca llum com, per exemple, el fons d'un barranc.

Fulla caduca. Fulla d'arbre que les perd totes a l'hivern.

Fulla entera. Fulla amb el marge sense entrants ni divisions.

Fulla lobulada. Fulla amb el marge que presenta entrades o divisions profundes, a diferència de l'entera.

Fulla ovalada. Fulla amb forma geomètrica ovalada.

Fulles palmades. Fulles amples amb la forma d'una mà oberta.

Fulla perenne. Fulla d'arbre que no les perd a l'hivern.

Fulla pinnada. Fulla amb un sol nervi principal que la travessa pel mig.

Fullam. Conjunt de fulles d'un arbre.

Matèria orgànica. Restes d'animals i plantes mortes que s'acumulen al sòl.

Microclima. Condicions climàtiques (pluges, temperatura, humitat,..) que afecten els éssers vius en un sector delimitat.

Muntanya mitjana. Terres de muntanya, entre 500 i 1000 metres d'altitud.

Nuclis de poblament. Pobles, ciutats, urbanitzacions, masos, etc.

Nutrients. Minerals del terra que utilitzen les plantes com a aliment.

Ornamental. Planta que s'utilitza per a fer ombra o adornar carrers, jardins i altres llocs.

Paravent. Barrera per parar el vent. Al baix Ebre se solen fer amb files d'arbres com el xiprer.

Peciòl. Part més estreta de la fulla, amb aspecte de tija, entre el limbe i la base.

Piròfit. Plantes que resistixen el foc o que rebroten després dels incendis.

Pol·len. Polsim groc que trauen algunes flors i que utilitzen per a reproduir-se.

Rebrots. Brots nous.

Revers de la fulla. Cara inferior de la fulla.

Raticida. Producte per a exterminar les rates.

Rebrotar. Traure nous brots una planta, tornar a brotar.

Reïna. Resina. Substància enganxosa que regalimen alguns arbres.

Regenerar. Produir de nou. Propietat de les plantes de reproduir-se o rebrotar de nou amb facilitat.

Reserva de nutrients. Nutrients emmagatzemats per a ésser utilitzats quan calga.

Salinitat. Contingut de sals en el sòl o l'aigua.

Sòl. Capa superficial de l'escorça terrestre. Terreny.

Sòls calcaris. Formats a partir de roques que contenen carbonat de calci (calc). Sòls molt freqüents a les nostres comarques.

Sòls sorrencs. Terres arenoses.

Suculents. Plantes, fulles o tiges molt carnoses, gruixudes i sucoses.

Terra baixa. Terres més o menys planes, per sota dels 500 metres d'altitud.

Terrenys pantanosos. Terrenys on hi ha aiguamolls.

Tònic. Que produeix i que restableix el to normal de l'organisme.

Varietat. Diferents tipus de planta dins d'una mateixa espècie.

Varietat borda. Varietat salvatge d'una planta conreada.

Verticil·lades. Fulles que s'enganxen a la tija en grups de tres o més.

EN TORNAR A L'ESCOLA

Ja has conegut alguns dels arbres del Parc. Esperem que este Itinerari t'haja servit per a adonar-te que els arbres són uns éssers vius que, com tu i com tots els éssers, tenen unes necessitats vitals.

Però, a la vegada, els arbres ens proporcionen uns beneficis inestimables. Saps quins?

Ara et proposem que, a l'escola, penses una mica per a fer les activitats posteriors a la sortida. Les pots fer en grup o individualment. El mestre o la mestra et diran quan i com fer-les.

- *Tria un dels arbres que has conegut a l'Itinerari i fes-ne una descripció. Pots seguir el model de les fitxes del Quadern. Recorda d'anotar tot allò que has après sobre l'arbre durant la sortida.*
- *Fes una llista de beneficis que els arbres ens aporten.*
- *Si t'agrada que el Parc estiga ben cuidat, què pots fer-hi tu?*
- *Consulta les fitxes del Quadern i fes un calendari dels arbres del Parc.*
- *Ara que has après a saber el nom dels arbres, fes una clau de classificació dels arbres del pati de l'escola.*
- *Observa atentament un arbre del pati i fes-ne la fitxa, com la del Quadern.*
- *Classifica els arbres de l'Itinerari: autòctons / introduïts; perennes/caducifolis ... Consulta el mestre o la mestra.*
- *Busca una cançó o un poema que parle d'arbres. Fes un dibuix d'allò que et suggereix.*
- *Consulta un plànol de la ciutat i troba tots els espais verds del teu barri. Proposa'n tu de nous.*
- *Proposa millores al Parc. Redacta una carta i adreça-la als responsables.*

Per a saber-ne més:

- ESCOLA DE NATURA DEL CORREDOR. *Joc de cartes d'identificació. Arbres de Catalunya*. Generalitat de Catalunya i Consell Comarcal del Maresme.
- FOLCH, R. (1981), *La vegetació dels Països Catalans*. Barcelona. Ketres.
- LANZARA, P i PIZZETTI, M. *Guía de árboles*. Ed. Grijalbo.
- MASCLANS, F. (1981), *Guia per a conèixer els arbres*. Barcelona. CEC.
- MASCLANS, F. (1980), *Guia per a conèixer els arbusts*. Barcelona. CEC.
- MASALLES, R.M. I ALTRES (1988), *Plantas superiores*. Vol. 6 Història Natural dels Països Catalans. Ed. Enciclopèdia Catalana.
- POLUNIN, O. *Árboles y arbustos de Europa*. Omega.

Il·lustracions extretes de:

- COOMBES, A. J. (1984), *Manual de identificación árboles*. Barcelona. Omega.
- FOLCH, R. (1981), *La vegetació dels Països Catalans*. Barcelona. Ketres.
- LANZARA, P i PIZZETTI, M. (1979), *Guía de árboles*. Barcelona. Grijalbo.
- LÓPEZ, A. (1985), *Arboles de Madrid*. Madrid. Comunitat de Madrid.
- MASALLES, R.M. i altres (1988), *Plantas superiores*. Vol. 6 Història Natural dels Països Catalans. Barcelona. Enciclopèdia Catalana.
- MASCLANS, F. (1980), *Guia per a conèixer els arbres*. Barcelona. CEC.
- MASCLANS, F. (1980), *Guia per a conèixer els arbusts*. Barcelona. CEC.
- PHILIPS, R. (1982), *Los árboles*. Barcelona. Blume.

DESCOBREIX LA TEUA CIUTAT

Pla d'Activitats Educatives per a la Descoberta i el Coneixement de la Ciutat de Tortosa

Generalitat de Catalunya
Departament d'Educació
Camp d'Aprenentatge de l'Ebre
C R P Baix Ebre

Ajuntament
de Tortosa

